

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії
В.о. ректора ДБТУ

А.І. Кудряшов

«22» квітня 2024 р.

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування
для здобуття ступеня освіти бакалавр
на базі НРК 6, НРК7
за спеціальністю 051 Економіка

Галузь знань
Спеціальність
Освітня програма

05 «Соціальні та поведінкові науки»
051 Економіка
Економіка підприємства

Харків 2024

ЗМІСТ

Загальні положення.....	3
1. Зміст фахового вступного випробування у розрізі дисципліни «Економіка підприємства».....	3
2. Контрольні питання.....	8
3. Критерії оцінювання фахового вступного випробування.....	10
4. Порядок проведення фахового вступного випробування.....	11
Рекомендована література.....	12
ДОДАТКИ	
ДОДАТОК А Зразок «Екзаменаційний білет».....	15

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Програма для підготовки до вступного іспиту абітурієнтів – випускників вищого навчального закладу II рівня акредитації, які мають диплом молодшого спеціаліста за напрямом 0305 – «Економіка і підприємництво» та вступають на споріднені спеціальності, складається з таких розділів:

- програми з дисципліни «Економіка підприємств»;
- контрольні запитання;
- критерії оцінювання фахового вступного випробування;
- порядок проведення фахового вступного випробування;
- список рекомендованої літератури.

До програми включено всі розділи з дисципліни «Економіка підприємств». Усі теми вивчаються у навчальних закладах II рівня акредитації і складають основний зміст вступних іспитів, які абітурієнт повинен опрацювати.

1. ЗМІСТ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ У РОЗРІЗІ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»

Програма фахового вступного випробування для зарахування на навчання за ступенем освіти бакалавр за спеціальністю 051 Економіка містить основні питання за наступними темами:

Тема 1. Підприємство в сучасній системі господарювання

Поняття підприємства як організаційно відокремленої та економічно самостійної первинної ланки суспільного виробництва. Загальні ознаки підприємства. Напрями діяльності підприємства. Механізм функціонування підприємства. Підприємство як відкрита економічна система. Вхідні ресурси підприємства. Результати діяльності підприємства.

Класифікація підприємств за певними ознаками (за формами власності, за організаційно-правовими формами, за розміром та часткою, яку підприємства займають на ринку) та її практичне значення. Підприємства, засновані на загальнодержавній, приватній, колективній та змішаній формі власності, їх переваги та недоліки. Малі підприємства, необхідність та доцільність їх розвитку.

Сучасні форми добровільного та інституційного об'єднання підприємств (асоціації, корпорації, консорціуми, концерни, холдинги, фінансово-промислові групи, картелі, пули, трасти тощо). Мета їх створення та особливості діяльності.

Правові засади функціонування підприємств в Україні. Юридичні акти, що є законодавчою базою функціонування підприємства. "Господарський Кодекс України", його основні положення. Статут підприємства.

Тема 2. Трудові ресурси

Поняття «трудові ресурси» та «персонал» підприємства. Категорії персоналу підприємства (робітники, службовці, спеціалісти, керівники). Поділ персоналу за професіями, спеціальностями і кваліфікацією. Особливості структури персоналу підприємств різних типів, розмірів і форм власності.

Продуктивність праці. Різноманітність підходів до визначення та можливі методи розрахунку продуктивності праці на підприємствах. Показники рівня продуктивності праці. Вплив продуктивності праці на ефективність господарсько-фінансової діяльності підприємства. Зовнішні та внутрішні чинники зростання продуктивності праці.

Нормування праці. Норми праці (норма часу, норма виробітку, норма обслуговування, норма чисельності). Визначення чисельності окремих категорій працівників та загальної чисельності персоналу підприємства.

Поняття оплати праці. Заробітна плата та її основні функції (відтворювальна, стимулююча, регулювальна, соціальна). Основна та додаткова оплата праці. Сучасна державна політика в галузі оплати праці.

Основи організації оплати праці на підприємствах. Тарифно-посадова система (тарифно-кваліфікаційні довідники; кваліфікаційні довідники посад керівників, спеціалістів і службовців; тарифні сітки; схеми посадових окладів). Форми оплати праці (відрядна, погодинна). Основні системи оплати праці: пряма відрядна, непряма відрядна, відрядно-преміальна, відрядно-прогресивна, акордна; проста погодинна, почасово-преміальна. Колективні форми організації та оплати праці. Оплата праці за посадовими окладами. Змішані форми і системи оплати праці. Доплати та надбавки до заробітної плати. Основні принципи формування системи преміювання персоналу.

Тема 3. Капітал, виробничі фонди та нематеріальні ресурси

Капітал підприємства як вартісна категорія та його характеристика. Власний та позиковий капітал. Кругообіг капіталу. Основний і оборотний капітал підприємства. Відмітні ознаки і сутнісна характеристика основного та оборотного капіталу (фондів) підприємства, їх роль у здійсненні процесу виробництва продукції (реалізації товарів, виконання робіт, надання послуг).

Активи підприємств: матеріальні та нематеріальні активи; необоротні та оборотні. Виробничі фонди: основні та оборотні. Основні фонди: призначення та участь у виробничих процесах; характеристика структури; види вартості. Фізичне та моральне зношування, види зносу. Сутність процесу амортизації. Просте та розширене відтворення основних фондів. Ефективність відтворення та використання основних фондів підприємства. Показники оцінки ефективності відтворення та використання основних фондів підприємства. Шляхи підвищення ефективності використання основних фондів підприємства за сучасних умов господарювання.

Оборотні фонди: етапи обороту; класифікація (за характером фінансових джерел формування, за видами, за характером участі в операційному процесі, за періодом функціонування). Характеристика виробничих запасів, незавершеного виробництва і витрат майбутніх періодів. Нормування необхідного обсягу оборотних активів підприємства. Джерела фінансування оборотного капіталу. Основні показники оцінки ефективності використання оборотних фондів. Шляхи прискорення оборотності оборотних засобів підприємств.

Тема 4. Інноваційно-інвестиційна діяльність підприємства

Сутність, види та склад інвестицій підприємства. Інвестиційна діяльність підприємств. Методи визначення обсягу потрібних виробничих інвестицій для функціонування та розвитку підприємства. Джерела фінансування капітальних вкладень. Методи та показники визначення ефективності реальних та фінансових інвестицій.

Поняття інновацій. Види інновацій та критерії їх класифікації (за сферами діяльності; за спрямованістю дій; за охопленням очікуваної частки ринку; залежно від технологічних параметрів). Інноваційна діяльність підприємства. Показники та оцінка ефективності інновацій.

Тема 5. Система планування на підприємстві

Необхідність та сутність процесу планування на підприємстві. Основні принципи, методи, види та форми планування. Нормативна база планування.

Сутність плану, зміст, цілі, завдання. Класифікація планів. Характеристика різновидів планів. Показники плану та їх класифікація.

Організація планування на підприємстві. Порядок і послідовність розробки планів. Система інформації. Виконавці.

Тема 6. Організація виробництва та його обслуговування

Техніко-технологічна база виробництва. Загальна характеристика, види та чинники формування (нарощування) виробничої потужності підприємства. Фактори, що впливають на ефективність використання виробничої потужності. Особливості визначення виробничих потужностей підприємств різних галузей.

Поняття виробництва. Виробнича структура підприємства. Типи виробничої структури: предметна, технологічна, змішана. Характеристика інфраструктури підприємства. Виробнича та соціальна інфраструктура.

Поняття та основні елементи виробничого процесу. Поділ виробничих процесів за призначенням, перебігом у часі та ступенем механізації. Принципи організації виробничого процесу.

Типи виробництва: одиничне, серійне, масове. Характеристика робочих місць. Методи організації виробництва: потокове та не потокове

виробництво. Форми організації виробництва: концентрація, спеціалізація, кооперування та комбінування. Показники оцінки рівня та ефективність розвитку. Диверсифікація виробництва.

Тема 7. Продукція: сутність, різновиди і конкурентоспроможність

Результати діяльності підприємств: продукція та послуги. Характеристика видів продукції та послуг. Виробнича програма та її зміст, показники виробничої програми. Вартісні показники виробничої програми підприємства: товарна продукція, валова продукція, реалізована продукція, чиста продукція, умовно-чиста продукція, нормативно-чиста продукція, валовий та внутрішньозаводський оборот підприємства, нормативна вартість обробки продукції.

Якість продукції як економічна категорія. Показники якості продукції та їх характеристика. Методи оцінки якості продукції. Вплив підвищення якості продукції на економіку та імідж підприємства. Сутнісна характеристика стандартизації продукції, її складові елементи і принципи здійснення. Поняття та економічне значення сертифікації продукції. Формування системи якості на підприємствах України. Державний нагляд за якістю і внутрішньовиробничий контроль.

Сутність та показники конкурентоспроможності продукції.

Тема 8. Витрати підприємства

Сутність витрат підприємства. Поточні та капітальні витрати. Класифікація поточних витрат підприємства за місцем виникнення витрат, за функціональним призначенням, економічними елементами, способом перенесення на вартість продукції, рівнем еластичності, ступенем однорідності та ін.

Собівартість продукції. Індивідуальна та галузева собівартість продукції. Методи визначення собівартості продукції: кошторисні, підсумовування попередньо визначеної собівартості окремих виробів, пофакторний метод. Зміст і методика обчислення кошторису виробництва. Розрахунки кошторису виробництва за окремими економічними елементами. Собівартість валової, товарної та реалізованої продукції.

Калькулювання та його місце в економічних розрахунках. Об'єкти калькулювання і калькуляційні одиниці. Типова номенклатура калькуляційних статей витрат підприємства. Методика обчислення окремих статей калькуляції. Можливі методи прогнозування собівартості нових виробів (питомих витрат, бальний, агрегатний, кореляційний).

Формування ціни на підприємстві. Оптова ціна підприємств, оптова ціна промисловості, роздрібна ціна.

Тема 9. Результативність діяльності підприємства

Економічна сутність доходу підприємства. Види доходів підприємства (за характером отримання, за видом діяльності, за повнотою та місцем відображення). Валовий, чистий, необхідний та можливий доход. Джерела отримання доходів (операційні доходи, доходи від фінансових операцій, інші доходи звичайної діяльності, надзвичайні доходи).

Прибуток підприємства, його функції. Класифікація прибутку за різними ознаками: за видом діяльності, за порядком розрахунку, за методикою оцінки, залежно від мети визначення, залежно від розмірів. Схема формування показників прибутку за даними фінансової звітності. Фактори, що впливають на формування прибутку підприємства. Загальноприйнята практика використання прибутку підприємства.

Рентабельність як відносний показник ефективності роботи підприємства. Методика обчислення рентабельності: виробничих фондів (виробництва); сукупних активів; власного (акціонерного) капіталу. Рентабельність обсягу товарної продукції (продажу) та окремих виробів. Шляхи підвищення рентабельності підприємства.

Поняття ефективності господарської діяльності підприємства.

Тема 10. Антикризова діяльність підприємства

Циклічність розвитку підприємства. Життєвий цикл підприємства. Поняття кризи. Криза та ризик. Чинники виникнення криз. Ознаки та види криз на підприємстві. Державне регулювання кризових явищ.

Необхідність, основні риси та типи антикризового управління на підприємстві. Об'єкти, механізми та технології антикризового управління. Ефективність антикризового управління.

Діагностика кризових явищ на різних етапах життєвого циклу підприємств. Методи та показники діагностики. Діагностика банкрутства. Зміст фінансової неспроможності підприємств. Прийняття рішень щодо ліквідації підприємств.

2. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Підприємство як організаційно відокремлена та економічно самостійна первинна ланка суспільного виробництва.
2. Загальні ознаки підприємства, механізм функціонування підприємства.
3. Класифікація підприємств та їх об'єднань.
4. Правові засади функціонування підприємств в Україні.
5. Поняття «трудові ресурси» та «персонал» підприємства.
6. Категорії персоналу підприємства. Поділ персоналу за професіями, спеціальностями і кваліфікацією.
7. Продуктивність праці, методи її визначення.
8. Зовнішні та внутрішні чинники зростання продуктивності праці на рівні підприємства..
9. Нормування праці. Визначення чисельності окремих категорій працівників та загальної чисельності персоналу підприємства.
10. Заробітна плата та її основні функції. Основна та додаткова оплата праці.
11. Основи організації оплати праці на підприємствах. Тарифно-посадова система.
12. Форми оплати праці. Основні системи оплати праці. Основні принципи формування системи преміювання персоналу.
13. Капітал підприємства. Основний і оборотний капітал підприємства.
14. Активи підприємств: матеріальні та нематеріальні активи; необоротні та оборотні.
15. Виробничі фонди: основні та оборотні.
16. Основні фонди: призначення та участь у виробничих процесах; характеристика структури; види вартості. Ефективність відтворення та використання.
17. Оборотні фонди. Нормування необхідного обсягу оборотних активів підприємства. Основні показники оцінки ефективності використання оборотних фондів.
18. Інвестиційна діяльність підприємств. Джерела фінансування капітальних вкладень. Методи та показники визначення ефективності реальних та фінансових інвестицій.
19. Види інновацій та критерії їх класифікації. Інноваційна діяльність підприємства. Показники та оцінка ефективності інновацій.
20. Сутність процесу планування на підприємстві. Основні принципи, методи, види та форми планування.
21. План підприємства, зміст, цілі, завдання. Види планів. Показники плану та їх класифікація.
22. Організація планування на підприємстві. Порядок і послідовність розробки планів.

23. Техніко-технологічна база виробництва та виробнича потужність підприємства. Особливості визначення виробничих потужностей підприємств різних галузей.

24. Виробнича структура підприємства, її типи. Характеристика інфраструктури підприємства.

25. Основні елементи виробничого процесу. Принципи організації виробничого процесу. Типи виробництва: одиничне, серійне, масове.

26. Методи та форми організації виробництва. Показники оцінки рівня та ефективності розвитку.

27. Результати діяльності підприємств. Характеристика видів продукції та послуг. Виробнича програма та її зміст, показники виробничої програми.

28. Показники якості продукції та їх характеристика. Методи оцінки якості продукції. Сутнісна характеристика стандартизації продукції.

29. Сутність та показники конкурентоспроможності продукції.

30. Поточні та капітальні витрати підприємств. Класифікація поточних витрат.

31. Собівартість продукції. Методи визначення.

32. Зміст і методика обчислення кошторису виробництва. Собівартість валової, товарної та реалізованої продукції.

33. Калькулювання та його місце в економічних розрахунках. Методика обчислення окремих статей калькуляції.

34. Формування ціни на підприємстві. Оптова ціна підприємств, оптова ціна промисловості, роздрібна ціна.

35. Види доходів підприємства. Джерела отримання доходів.

36. Прибуток підприємства, його функції та класифікація.

37. Фактори, що впливають на формування прибутку підприємства.

38. Рентабельність як відносний показник ефективності роботи підприємства.

39. Життєвий цикл підприємства. Криза та ризик.

40. Необхідність, основні риси та типи антикризового управління на підприємстві.

41. Діагностика кризових явищ на різних етапах життєвого циклу підприємств. Діагностика банкрутства.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Оцінювання знань, вмінь та навичок вступників з дисциплін здійснюється комплексно у формі письмового тестування. Перевірці підлягають знання, вміння та навички з дисциплін, які необхідні для подальшого опанування фахових дисциплін підготовки бакалавра. Вступний екзамен проводиться письмово. Тривалість вступного екзамену - 2 години.

Вступні фахові випробування для вступників ступеня бакалавр передбачають відповіді на тести. Кожне тестове завдання 1-20 має чотири варіанти відповіді (а, б, в, г), з яких лише одна правильна. Кожне правильно виконане завдання оцінюється 10 балами. Максимальна кількість балів за всі вірно виконані завдання 200 балів.

Письмові відповіді зі вступного випробування оцінюються за такими критеріями:

180-200 балів - абітурієнт дав правильну й вичерпну відповідь на поставлені запитання, продемонстрував глибокі знання понятійного апарату і літературних джерел, уміння аргументувати своє ставлення до відповідних категорій, залежностей та явищ, вірно розв'язав задачі.

140-179 балів - абітурієнт загалом відповідав на поставлене запитання, але помилився у використанні понятійного апарату, показав задовільні знання літературних джерел. Припустився несуттєвої помилки у розв'язанні розрахункового тесту.

100-139 балів - абітурієнт надав невірну відповідь на більш ніж 30% тестів, показав задовільне знання нормативних джерел.

0-99 балів - абітурієнт дав неправильну відповідь на тести, показав незадовільні знання понятійного апарату і нормативних джерел чи взагалі нічого не відповів. Вступні випробування абітурієнт не пройшов.

У разі використання заборонених джерел абітурієнт на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку.

Особи, які без поважних причин не з'явилися на вступні випробування у зазначений за розкладом час до участі в конкурсі не допускаються.

Апеляційна заява на результат фахових вступних випробувань подається до приймальної комісії ДБТУ пізніше наступного робочого дня після дня оголошення оцінки з письмового випробування. Порядок розгляду апеляцій встановлюється приймальною комісією.

4. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Фахове вступне випробування проводиться у формі усного іспиту очно або дистанційно. Для проведення вступного випробування формуються окремі групи вступників в порядку надходження (реєстрації) документів. Список допущених до вступного випробування ухвалюється рішенням приймальної (відбіркової) комісії, про що складається відповідний протокол.

Для проведення вступного випробування головами фахових атестаційних комісій попередньо готуються екзаменаційні білети відповідно до «Програми фахового вступного випробування». Програма фахового вступного випробування оприлюднюється на веб-сайті Університету.

Фахове вступне випробування проводиться у строки, передбачені Правилами прийому до ДБТУ.

На іспиті вступник повинен пред'явити, який посвідчує особу (паспорт громадянина України у вигляді книжечки, ID-картка), при пред'явленні якого він завдання (екзаменаційний білет). Екзаменаційний білет містить завдання з тем, вказаних у програмі фахового вступного випробування. Тривалість іспиту – до 2 астрономічних годин. Користуватися при підготовці друкованими, електронними або іншими інформаційними засобами забороняється.

Результати випробування оцінюються за шкалою від 100 до 200 балів за правилами, вказаними в розділі «Критерії оцінювання фахового вступного випробування». Рівень знань вступника за результатами іспиту заноситься також до екзаменаційної відомості і підтверджується підписами голови та членів комісії. Відомість оформляється і передається до приймальної комісії в день складання фахового вступного випробування.

РОЗРОБНИК:

канд. екон. наук, професор,
професор кафедри економіки та бізнесу

Круглова О.А.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Економіка підприємства [Текст] : підручн. [для студ. вищ. навч. закл.] / О.С. Іванілов. – К: ЦУЛ, 2009. – 728 с.
2. Економіка підприємства [Текст] : підручник / М.Г. Грещак, В.М. Колот, А.П. Наливайко та ін.; за заг. ред. С. Ф. Покропивного. – К.: КНЕУ, 2008. – 528 с.
3. Продиус, Ю.И. Экономика предприятия [Текст] : Учебное пособие / Ю.И. Продиус. – Харьков: ООО «Одиссей», 2008. – 432 с.
4. Сідун, В.А. Економіка підприємства [Текст] : навч. посіб. / В.А. Сідун, Ю.В. Пономарьова – К: ЦНЛ, 2006. – 432 с.
5. Економіка підприємства [Текст] : підручник / Й.М. Петрович, А.Ф. Кіт, Г.М. Захарчин, Г.І. Кіндрацька та ін.; за загальною редакцією Й.М. Петровича. – 2-ге вид., виправл. – Львів: «Магнолія плюс», видавець СПД ФО В.М. Піча, 2006. – 580 с.
6. Економіка підприємства [Текст] : навч. посіб.: за ред. А.В. Шегди. – К.: Знання, 2005. – 431 с.
7. Економіка підприємства [Текст] : навч. посіб. для самостійного вивчення дисципліни / О.С. Іванілов, О.М. Таряник, А.Ю. Перетяцько. – Х: Консум, 2008. – 374 с.
8. Грибов, В.Д. Экономика предприятия [Текст] : підручник / В.Д. Грибов, В.П. Грузинов. – М.: «Финансы и статистика», 2008. – 336 с.
9. Горфинкель, В.Я. Экономика предприятия [Текст] : підручник / Под ред. В.Я.Горфинкеля, В.А. Швандара. – М.: ЮНИТИ, 2008. – 670 с.
10. Филатов, О.К. Экономика предприятия (организации) [Текст] : навч. посібник / О.К. Филатов, Т.Ф. Рябова, Е.В. Минаева. – М.: «Финансы и статистика», 2008. – 512 с.
- 11.Сергеев, И.В. Экономика организации (предприятия) [Текст] : підручник / И.В. Сергеев. – М.: «Финансы и статистика», 2008. – 576 с.
12. Титов, В.И. Экономика предприятия [Текст] : Ученик / В.И. Титов. – М.: Эксмо, 2008. – 416 с.
- 13.Іванілов, О.С. Економіка підприємства [Текст] : підручн. для студ. вищ. навч. закл. / О.С. Іванілов, Т.Б. Кушнір, В.А. Фурса, Г.С. Жилиякова. – Х: ХДТУБА. – Харків: Современная печать, 2007. – 704 с.
- 14.Володькіна, М.В. Економіка промислового підприємства [Текст] : Навч. посібник / М.В. Володькіна. – К.: ЦНЛ, 2004. – 240 с.
- 15.Афанасьев, Н.В., Экономика предприятия [Текст] : Учебное пособие / Н.В. Афанасьев, А.Б. Гончаров. – Харків: ИД «ИНЖЭК», 2004. – 528 с.
- 16.Протопопова, В.О. Економіка підприємства [Текст] : Навчальний посібник / В.О. Протопопова, А.Н. Полянський. – К.: ЦУЛ, 2002. – 220 с.
- 17.Економіка підприємства [Текст] : Підручник в 2-х т.: за ред. С.Ф. Покропивного. – К.: КНЕУ, 2001.

18. Раицкий, К.А. Экономика предприятия [Текст] : Учебн. для вузов / К.А. Раицкий. – М.: Информационно-внедренческий центр «Маркетинг», 1999 – 693 с.
19. Сідун, В.А. Економіка підприємства [Текст] : Навч. посібник / В.А. Сідун. – Харків: ХДУХТ, 2003. – 432 с.
20. Макаровська, Т.Б. Економіка підприємства [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл / Т.Б. Макаровська, Н.М. Бондар. – К.: МАУП, 2003. – 304 с.
21. Экономика предприятия [Текст] : Учебное пособие: под общ. ред. проф. Л.Г. Мельника. – Сумы: ИТД “Университетская книга”, 2002. – 632 с.
22. Кондратюк, О.І. Економіка підприємства [Текст] : навч.-метод. посібник / О.І. Кондратюк, О.О. Пилипенко. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2006. – 288 с.
23. Экономика [Текст] : Учебник издание 3-е, переработанное и дополненное: под редакцией д.э.н., проф. А.С. Булатова. – М.: ЮРИСТЪ. – 1999. – 592 с.
24. Економіка підприємства [Текст] : Навч. посібник у структурно-логічних схемах / Н.О. Власова, В.В. Гармаш, С.М. Шинкар, Л.І. Безгінова, С.М. Сукачова; Харк. держ. університет харчув. та торгівлі. – Харків, 2008. – 279 с.
25. Економіка підприємства [Текст] : навч. посіб. для самостійного вивчення курсу / Н.О. Власова, В.В. Гармаш, С.М. Шинкар, П.В. Смирнова. – Харк. держ. університет харчув. та торгівлі. – Харків: 2007. – 257 с.
26. Економіка підприємства [Текст] : Практикум з курсу / Т.Б. Кушнір, В.В. Гармаш, С.М. Шинкар, Л.М. Смокова. – Харків: ХДУХТ, 2008. – 208 с.
27. Сідун, В.А. Економіка підприємства [Текст] : Збірка тестів для поточного контролю з дисципліни для всіх екон. спец / В.А. Сідун, В.В. Волгін. – Харків: ХДУХТ, 2006. – 70 с.
28. Сідун, В.А. Економіка підприємства [Текст] : Навчально-методичний посібник для проведення практичних і семінарських занять з дисципліни / В.А. Сідун, Ю.В. Пономарьова. – Харків: ХДУХТ, 2003. – 324 с.
29. Сідун, В.А. Економіка підприємства [Текст] : Збірка тестів / В.А. Сідун, Ю.В. Пономарьова. – Харків: ХДУХТ, 2002.
30. Сідун, В.А. Економіка підприємства [Текст] : індивідуальні завдання для самостійної роботи студентів / В.А. Сідун, Ю.В. Пономарьова. – Харків: ХДУХТ, 2002.

ДОДАТКИ

Зразок «Екзаменаційний білет»

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії,
в.о. ректора ДБТУ

Голова фахової атестаційної комісії

_____ А.І. Кудряшов

_____ проф. О.А. Круглова

«   » _____ 2024 р.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № ____
фахового вступного іспиту
Ступінь освіти бакалавр
Спеціальність 051 Економіка
Освітня програма Економіка підприємства

ВАРІАНТ № 1

Кожне тестове завдання 1-20 має чотири варіанти відповіді, позначених літерами а, б, в, г, з яких лише одна правильна. Оберіть правильну, на Вашу думку, відповідь та обведіть її літеру кружком. Кожне правильно виконане завдання оцінюється 10 балами. Максимальна кількість балів за всі вірно виконані завдання 200 балів.

1. У Господарському Кодексі України визначено, що підприємство - це:

а) господарюючий суб'єкт, що має у власності, господарському веденні чи оперативному керуванні відособлене майно і відповідає щодо своїх зобов'язань цим майном;

б) група людей, діяльність яких свідомо координується для досягнення загальної мети;

в) самостійний суб'єкт господарювання, створений компетентним органом державної влади або органом місцевого самоврядування, або іншими суб'єктами для задоволення суспільних та особистих потреб шляхом систематичного здійснення виробничої, науково-дослідної, торговельної, іншої господарської діяльності.

г) організаційно-цілісна сукупність взаємодіючих структур, поєднаних для досягнення визначених цілей.

2. Генеральна комплексна програма дій, що визначає пріоритетні для

підприємства проблеми, головні цілі і розподіл ресурсів для їхнього досягнення називається:

- а) місією підприємства;
- б) стратегією підприємства;
- в) стратегічним завданням;
- г) цільовою програмою.

3. Постачальники відносяться до факторів зовнішнього середовища:

- а) прямого впливу;
- б) непрямого впливу.

4. Методами виміру продуктивності праці, які використовуються на підприємствах, є:

- а) натуральний, вартісний, трудовий;
- б) продуктивний, непродуктивний;
- в) грошовий, виробничий, товарний;
- г) основний, допоміжний.

5. Контрактна система оплати праці:

- а) використовується лише за умови погодинної оплати праці;
- б) використовується лише за умови відрядної оплати праці;
- в) не може використовуватися на підприємствах державної форми власності;
- г) не має жодних обмежень для використання.

6. Витрати, загальна сума яких за певний час залежить від обсягу виготовленої продукції, називаються:

- а) змінними;
- б) постійними;
- в) прямими;
- г) непрямими.

7. Матеріальні витрати на одиницю продукції відбиває показник:

- а) матеріаловіддачі;
- б) оборотності матеріальних ресурсів;
- в) матеріалоемності;
- г) немає правильної відповіді.

8. Під інвестиціями розуміють:

- а) довгострокові вкладення коштів, майнових та інтелектуальних цінностей у підприємницьку діяльність з метою отримання прибутку або соціального ефекту;
- б) витрати матеріальних, фінансових та інтелектуальних ресурсів з метою отримання доходу;
- в) короткострокові вкладення коштів поза межами підприємства в об'єкти підприємницької діяльності з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту;
- г) вкладення капіталу в межах підприємства з метою модернізації існуючих виробничих потужностей або досягнення соціального ефекту;
- д) усі відповіді неправильні.

9. *Рентабельність власного капіталу - це відношення:*

- а) прибутку від звичайної діяльності до власного капіталу;
- б) чистого прибутку до власного капіталу;
- в) валового прибутку до власного капіталу;
- г) прибутку (до сплати процентів за кредит) до власного капіталу.

10. *Нематеріальні активи - це:*

- а) права на використання об'єктів промислової та інтелектуальної власності;
- б) різновид нематеріальних ресурсів;
- в) складова потенціалу підприємства, здатна приносити економічну користь протягом тривалого часу, для якої характерні відсутність матеріальної основи отримання доходів;
- г) жодної правильної відповіді.

11. *Собівартість продукції являє собою:*

- а) усі види виплат підприємства постачальникам за ті ресурси, що були використані;
- б) грошові платежі постачальникам ресурсів: оплати сировини, палива, заробітну плату, амортизаційні відрахування;
- в) грошовий вираз витрат на виробництво та реалізацію продукції.

12. *Додаткову вартість, створену на підприємстві, з урахуванням амортизаційних відрахувань відбиває показник:*

- а) чистої продукції;
- б) нормативно-чистої продукції;
- в) умовно-чистої продукції;

г) реалізованої продукції.

13. Коефіцієнт маржинального прибутку обчислюється як відношення останнього до:

- а) операційного прибутку;
- б) змінних витрат;
- в) виручки від продажу продукції (доходу);
- г) постійних витрат.

14. Якщо керівництво підприємства в певному звітному періоді за умов інфляції намагається отримати максимальний прибуток та високі дивіденди для акціонерів, пріоритет надається методу:

- а) ЛІФО;
- б) ФІФО;
- в) нормативних витрат;
- г) ідентифікованої собівартості.

15. У разі порівняння альтернативних варіантів придбання устаткування (лізинг, купівля за кредит) економічно вигіднішим вважається той, який забезпечує:

- а) мінімальні річні платежі;
- б) мінімальний процент річного доходу (орендний дохід, процент за кредит);
- в) лінійну амортизацію;
- г) мінімальні загальні витрати у теперішній вартості.

16. Виробничий процес – це:

- а) сукупність взаємопов'язаних дій людей, засобів праці та сил природи, потрібних для виготовлення продукції;
- б) процес безпосереднього вироблення продукції основної продукції підприємства;
- в) сукупність дій щодо зміни та визначення стану предмета праці;
- г) процес виготовлення продукції, яка використовується на самому підприємстві для забезпечення нормального перебігу основних процесів.

17. Валовий оборот підприємства характеризує обсяг валової продукції:

- а) для використання в межах підприємства;
- б) для використання поза межами підприємства;
- в) незалежно від того, де вона буде використана: чи в межах підприємства чи поза ними.

18. До елементів механізму управління якістю належать:

- а) стандартизація та сертифікація виробів;
- б) внутрішні системи якості;
- в) державний нагляд за якістю;
- г) усі відповіді правильні.

19. Синхронне планування передбачає:

- а) одночасну розробку всіх розділів плану та його оптимізацію в цілому;
- б) мінімізацію планових витрат;
- в) першочергову розробку планів основних підрозділів;
- г) оптимізацію завантаження виробничої потужності.

20. У разі коливання цін на ресурси підприємства для оцінювання запасів найдоцільніше застосовувати метод:

- а) ЛФО;
- б) ФІФО;
- в) середньозваженої собівартості;
- г) нормативних витрат.

Голова комісії

_____

О.А. Круглова

Кількість балів

(цифрами та прописом)

_____

Екзаменатор

_____

Екзаменатор

_____